

PARTNERSKI PROGRAMI POSVET

GIBANJE JE ŽIVLJENJE -- ŽIVLJENJE JE GIBANJE

ZREČE, 30.5.2012

GIBALNA KULTURA, REKREACIJA IN ŠPORTNE AKTIVNOSTI

**POMEMBNE SVOJINE ZA KAKOVOSTNI ŽIVLJENSKI SLOG
STAREJŠIH**

**PROGRAM: Šport, rekreacija in gibalna
kultura po meri starejših**

Dr. Štrumbelj Boro

ORGANIZIRANOST KOMISIJE ZA ŠPORT, REKREACIJO IN GIBALNO KULTURO V DU

GIBANJE JE ŽIVLJENJE,
ŽIVLJENJE JE GIBANJE

OSNOVNI POJMI POVEZANI S STAROSTJO

- Staranje je fiziološki proces, ki je določen v genetskem zapisu vsakega živega bitja (Ažman, 2001) in je neizbežna prihodnost vsakogar izmed nas.
- Ločimo:
  - Primarno staranje: poteka naravno brez človeškega vpliva
  - Sekundarno staranje: povezano z boleznimi, vplivi okolja in posameznikovim načinom življenja
  - V sodobnem času med njima ni ostre ločnice.

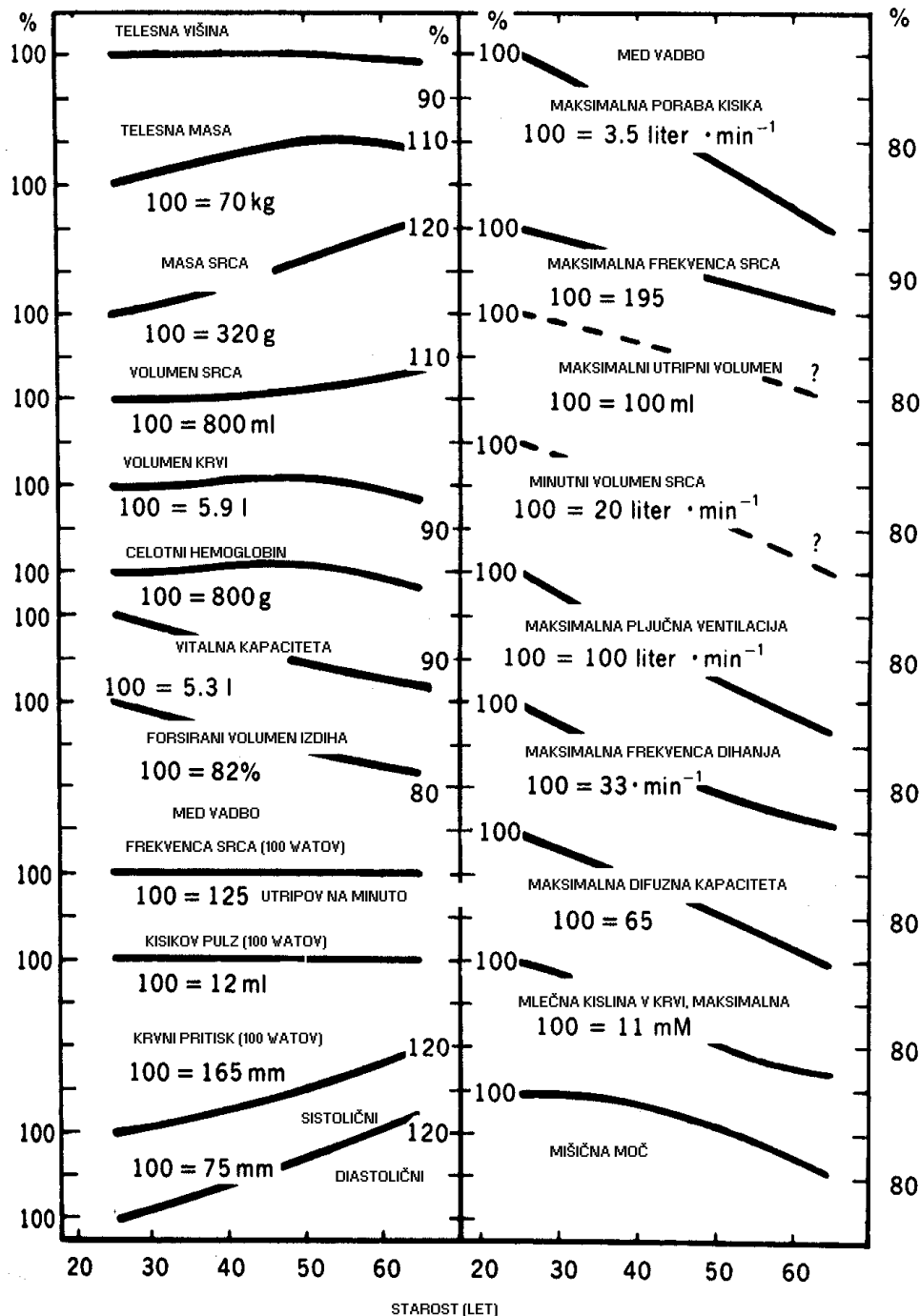
OSNOVNI POJMI POVEZANI S STAROSTJO

- Za oceno začetka starosti iz športno medicinskega stališča sta odločilna dva trenutka:
  - začetek postopnega upadanja posameznih gibalnih sposobnosti,
  - pojav značilnih sprememb na nekaterih vitalnih organskih sistemih, ki vplivajo na zdravstveno stanje

OSNOVNI POJMI POVEZANI S STAROSTJO

- **LOČIMO:**
- **Kronološka starost** : podatek o starosti človeka glede na koledarska leta.
- **Biološka starost** : je realnejši pokazatelj starosti, čeprav težko merljiv, ki ga gerontologi (strokovnjaki, ki proučujejo staranje) ocenjujejo z metaboličnimi, funkcionalnimi in strukturnimi spremembami v organizmu.

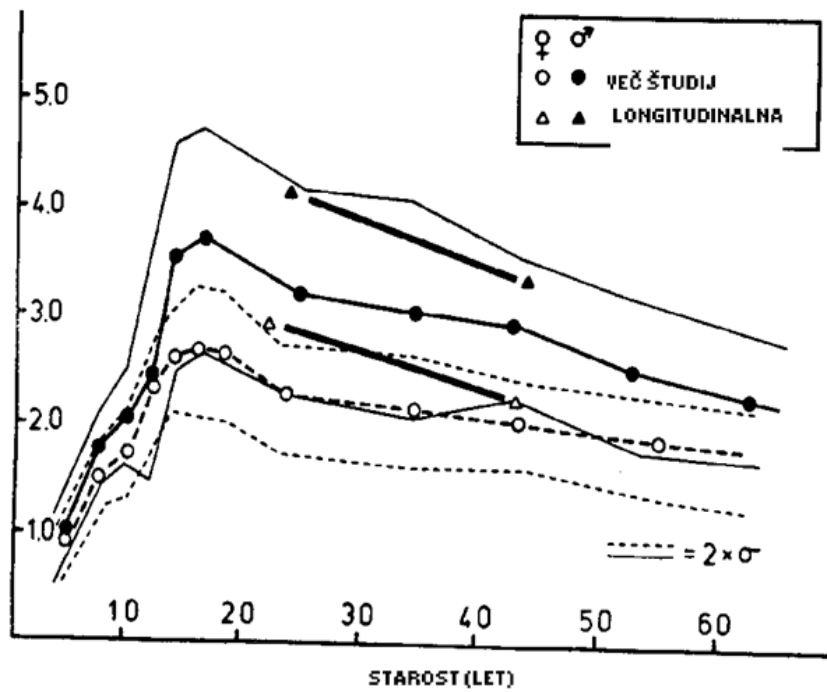
TELESNE ZMOGLJIVOSTI IN VADBA

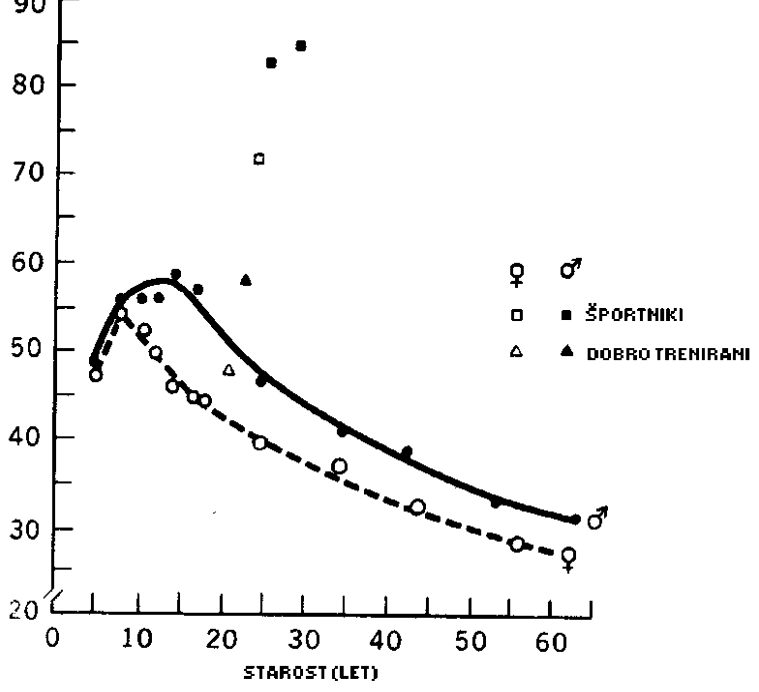
Spremembe v nekaterih statičnih in dinamičnih funkcijah s starostjo. Vrednosti 25 letnih oseb predstavljajo 100 %; za starejše osebe so srednje vrednosti predstavljene kot odstotek vrednosti 25 let starih oseb

MAKSIMALNA AEROBNA MOČ

MAKSIMALNA PORABA KISIKA (L/MIN)

MAKSIMALNA PORABA KISIKA (ml/kg/min)

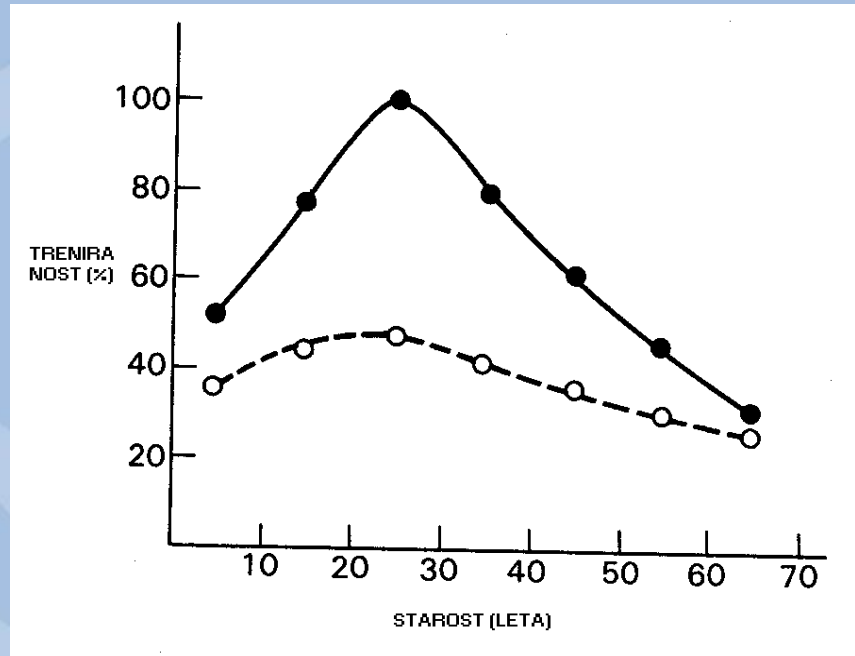
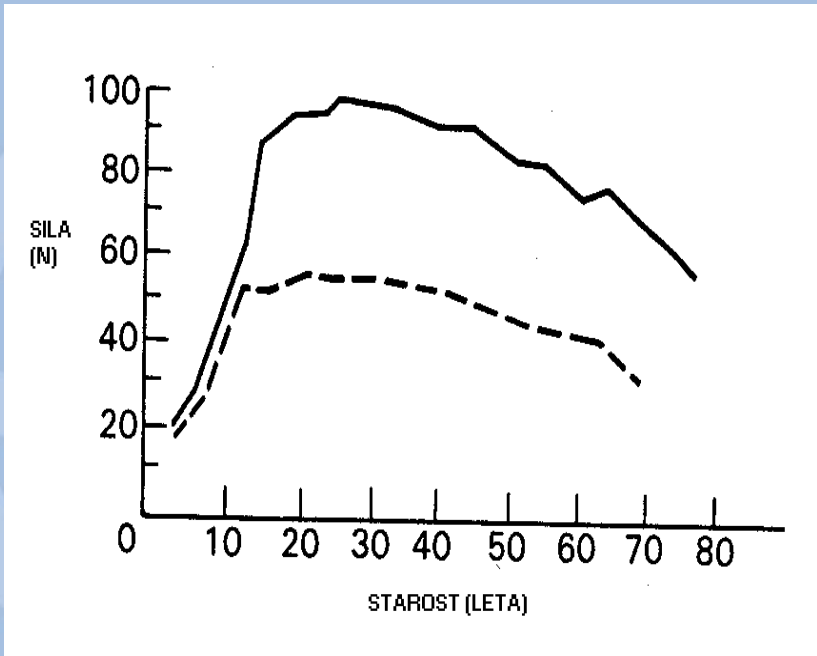

Vrednosti maksimalne porabe kisika med vadbo na bicikelergometru.

Srednje vrednosti maksimalne porabe kisika izražene v ml/kg/min. Prikazane so vrednosti za enake osebe kot na prejšnji sliki.

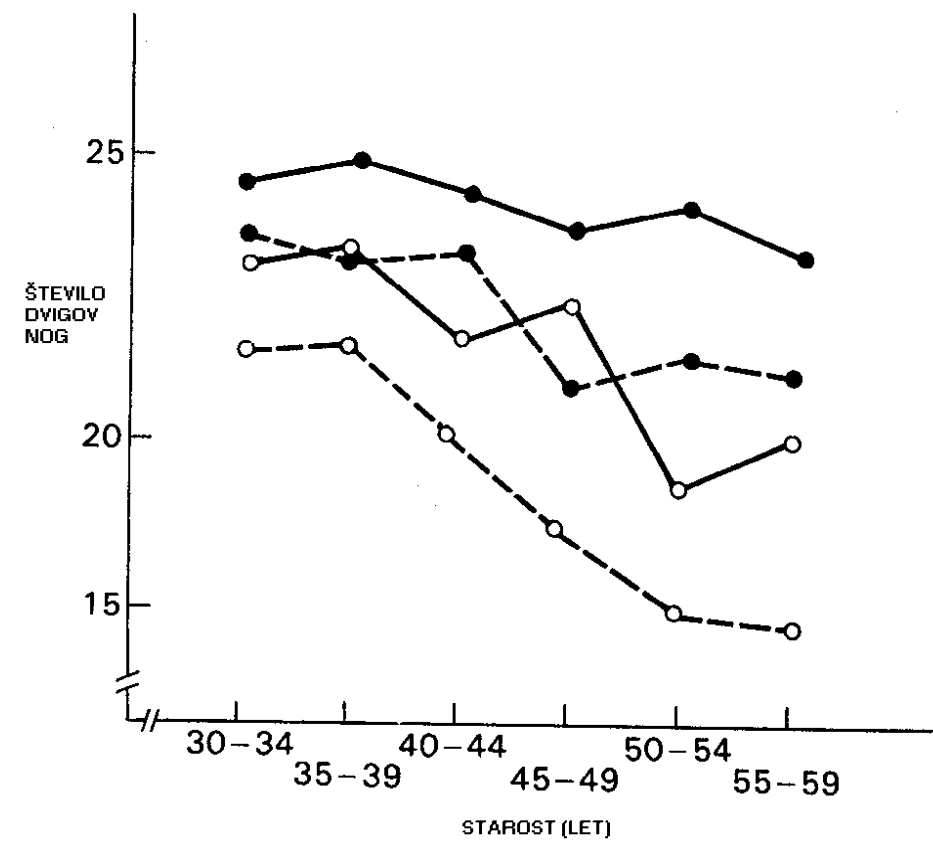
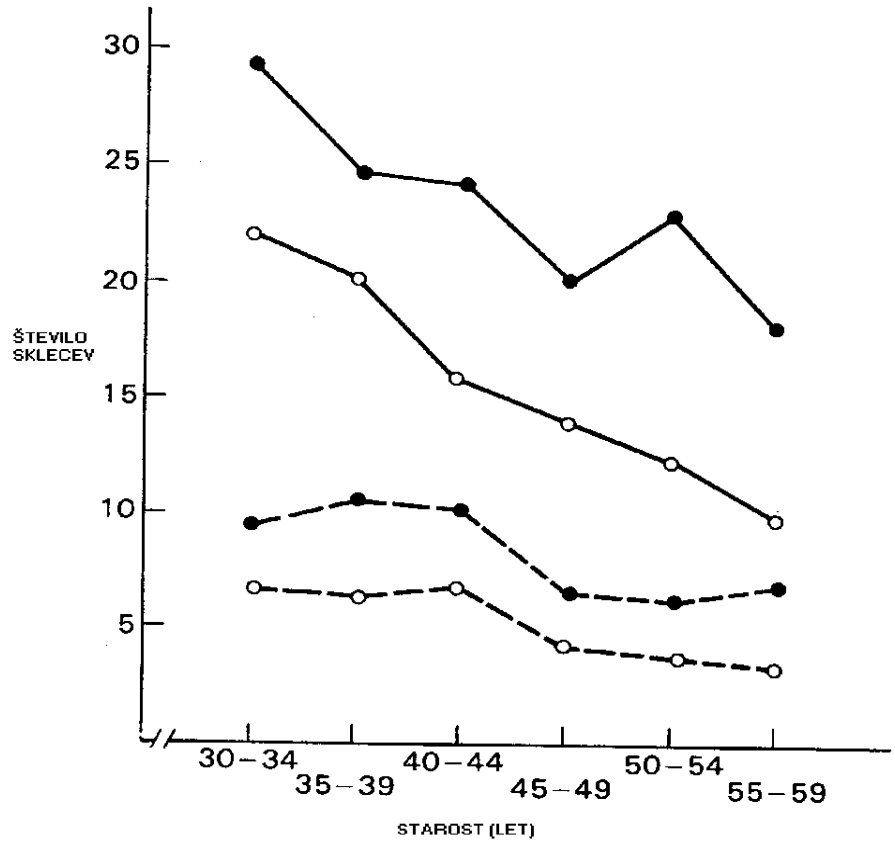

SPREMEMBE V MOČI IN POSAMEZNIH MIŠIČNIH SKUPINAH KOT POSLEDICA STARANJA

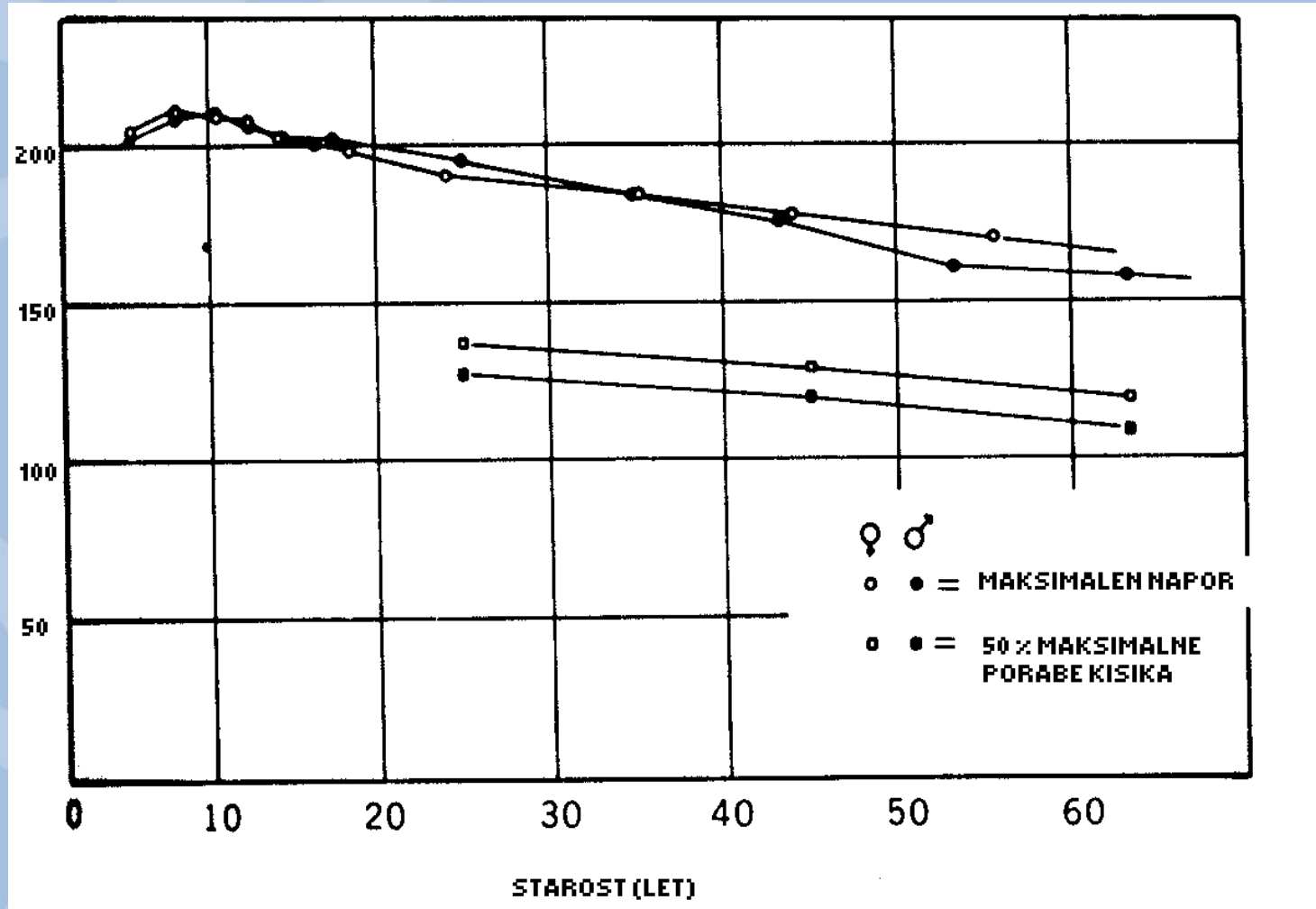
Maksimalna moč pri stisku roke.
moški (—); ženske (- - - -)

**Treniranost moči kot odstotek maksimalne
treniranosti pri moških.** moški (—);
ženske (- - - -)

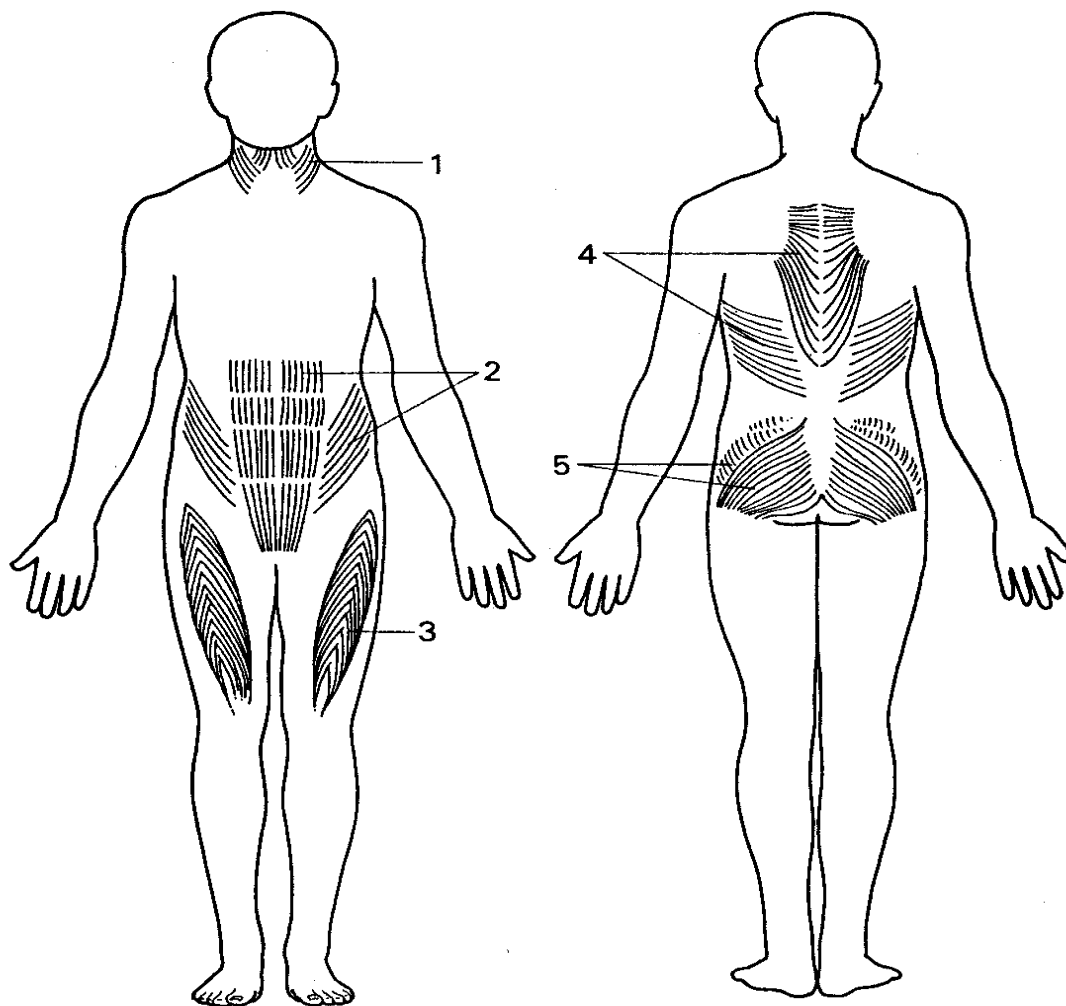
Število sklecev aktivnih (●) in neaktivnih (°) oseb v športu (n = 864). moški (—); ženske (-----)

Število dvigov nog v 30 sekundah aktivnih (●) in neaktivnih (°) oseb v športu (n = 864). moški (—); ženske (-----)

Zmanjšanje maksimalne frekvence srca s starostjo, in frekvenca srca med submaksimalno obremenitvijo.

S ŠPORTNO OZIROMA GIBALNO AKTIVNOSTJO LAHKO UPOČASNIMO PROCESE STARANJA!!!!!!!!!!!!!!

Mišice, ki so nagnjene k mišični atrofiji in s tem postanejo šibkejše: 1, m.scalenus, m. longus colli, m. rectus capitis ant.; 2, m. obliquus abdominis, m. rectus abdominis; 3, m. vastus medialis, lateralis, intermedius; 4, m. trapezius; 5, m. gluteus maximus et medius.

ZAKAJ VADBA ZA SENIORJE - CILJI VADBE

- ZA ZDRAVJE VADEČIH
- IZBOLJŠANJE TELESNIH IN UMSKIH SPOSOBNOSTI VADEČIH
- IZBOLJŠANJE POČUTJA
- POPESTRITEV VSAKDANJIKA
- Σ = IZBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA

KJE?

- NA PROSTEM, NAJBOLJŠA IN NAJVEČJA TELOVADNICA JE NARAVA
- V DVORANAH, FITNESIH
- V BAZENIH
- DOMA, V DOMOVIH ZA OSTARELE

KAKO MOČNO, KAKO DOLGO, KOLIKOKRAT, KJE

DOLOČITEV VADBENE INTENZIVNOSTI:

220 - LETA STAROSTI = X

X x npr. 0,6 oziroma 0,7 = trenajžno območje

V VODI = - 5 do 10 utripov/min

KARVONENOVA FORMULA:

220 - LETA STAROSTI = MFS

(MFS – FS_{mir}) x želena intenzivnost + FS_{mir}

V VODI = - 5 do 10 utripov/min

INTENZIVNOST V PRIMERU KRONIČNIH ALI AKUTNIH BOLEZNI SE DOLOČA PO POSVETOVANJU Z ZDRAVNIKOM!!!

Načini povečevanja obremenitve:

Povišanje
oziroma
zmanjševanje
hitrosti izvedbe
gibanja

Povečanje
oziroma
zmanjšanje
površine
uporabljenih
rekvizitov

SIGNALI ZA ZMANJŠANJE INTENZIVNOSTI OBREMENITVE MED VADBO:

**vrtočlavlavica ali rahel glavobol
poudarjeno lovljenje sape
slabost ali bruhanje
neodločnost**

**VSE DEJAVNOSTI LAHKO
PRILAGAJAMO RAZLIČNIM
STAROSTNIM SKUPINAM
GLEDE NA NJIHOVE POTREBE
IN ZDRAVSTVENO STANJE !!!**

OBLIKE ŠPORTNE AKTIVNOSTI STAREJŠIH

- **Osnove programske ponudbe (Slovenija):**
- Pohodništvo
- Kolesarjenje
- Nordijska hoja
- Dnevna organizirana splošna vadba
- Recept za zdravo življenje s športom
- Množične prireditve
- Drugi sezonski programi

ORGANIZIRANA VADBA

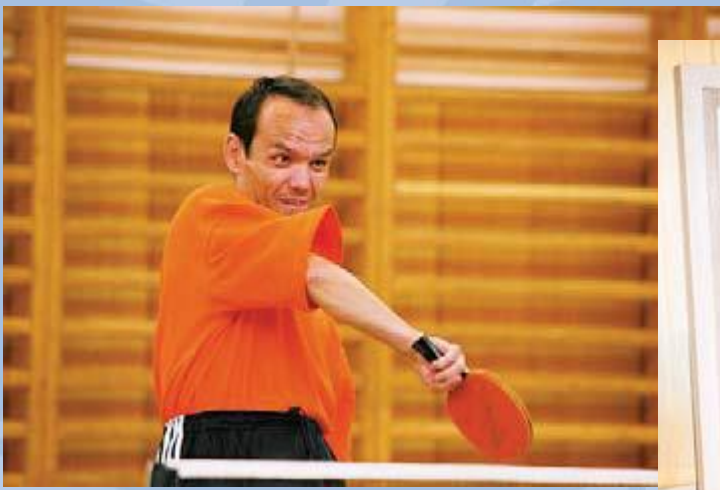

**GIBANJE JE ŽIVLJENJE,
ŽIVLJENJE JE GIBANJE**

**GIBANJE JE ŽIVLJENJE,
ŽIVLJENJE JE GIBANJE**

GIBANJE JE ŽIVLJENJE,
ŽIVLJENJE JE GIBANJE

UGODNI VPLIVI VADBE (I.)

- kontroliranje telesne mase in zgradbe
- jača kosti spodnjega dela telesa in vezna tkiva
- preprečuje oziroma blaži lažje depresije
- pomaga pri zaščiti pred pojavom diabetesa pri odraslih
- vpliva na vzdrževanje oziroma povečuje mišično moč
- Ohranja sposobnost ohranjanja ravnotežja

UGODNI VPLIVI VADBE (II.)

- regulacijo krvnega pritiska
- zmanjšuje nevarnost kardiovaskularnih bolezni
- povečuje VO_2 max in energijski nivo
- zmanjšuje celotni holesterol in trigliceride
- povečuje HDL (znan kot dober holesterol)
- izboljšuje dihanje
- izboljšuje delovanje srčnožilnega sistema
- vzdržuje gibljivost

NEKAJ KORISTNIH POVEZAV:

- <http://www.thenapa2.org/dissemination/products.html>
- <http://www.thenapa2.org/dissemination/index.html>
- DVD: Never too old to be active: The joy of movement (slovenski podnapisi)

ZAKLJUČEK:

- Procesu staranja se ne moremo izogniti, lahko pa jih upočasnimo
- V svetu v katerem živimo se bodo stroški za zdravstvo neprestano povečevali, če ne bomo skrbeli za svoje zdravje
- Psihosocialni vidik športne vadbe je včasih pomembnejši od vadbe same
- **ZA MLAJŠE GENERACIJE LAHKO STAREJŠI ZELO VELIKO NAREDIJO Z OHRANJANJEM LASTNEGA ZDRAVJA**
- **GIBANJE NAREDI STAROST LAHKO ZELO LEPO IN PRIJETNO**

OPOMNIK:

Organizirana vadba

Neorganizirana
vadba

Skupinska vadba

Individualni programi
vadbe

STORIMO VSAK DAN TUDI NEKAJ ZA NAŠE TELO

HVALA ZA POZORNOST

